

Raadsbrief

Datum: 22 januari 2021
Behandeld door: Jordy Hovingh
Zaak: 2021-001281

Verzenddatum:
Mailadres: jordy.hovingh@midden-groningen.nl
Portefeuillehouder:

Onderwerp: Tussenstand voorbereiding Tweede Kamerverkiezingen 2021

Geachte leden van de raad,

Ondanks alle corona-perikelen is onze organisatie rond de zomer van 2020 gestart met de voorbereidingen op de Tweede Kamerverkiezingen. Deze worden (hoofdzakelijk) op 17 maart 2021 georganiseerd. Normaal gesproken in een gezonde situatie al een grote opgave voor onze organisatie, maar nu in het corona-tijdperk een extra grote uitdaging. In deze brief nemen we u graag mee in de actuele stand van zaken. Gelukkig kan er gesteld worden dat we goed op schema liggen, maar de uitdagingen voor een soepele organisatie blijven groot.

Stembureaus

Om de verkiezingen veilig te kunnen houden worden de stembureaus deze keer coronaproof ingericht. Dat betekent dat naast kuchschermen en ontsmettingsmiddelen ook een looproute gemarkeerd wordt om via eenrichtingsverkeer de stem uit te kunnen brengen. Daarvoor is een aparte uitgang nodig zodat kiezers elkaar niet hoeven te passeren. Twee stembureaus bleken na een eerste inspectie hier niet aan te voldoen. Vanwege het gebruik van andere uitgangen dan normaal wordt de toegankelijkheid van de gebouwen voor mensen met een beperking in samenwerking met team gebouwenbeheer geïnterviewd en door een aannemer gerealiseerd voor de verkiezingsdag.

Daarnaast wordt een extra lid aan het stembureau toegevoegd die als gastheer/vrouw de kiezers ontvangt, uitleg geeft over veilig stemmen, de te volgen looproute en toezicht houdt op naleving van de maatregelen. Een belangrijke taak is voorkomen dat te veel mensen tegelijk in het stemlokaal aanwezig zijn en te zorgen dat een eventuele rij wachtende kiezers zich buiten het stemlokaal vormt.

Bij het selecteren en beoordelen van de stemlokalen is op basis van de corona-maatregelen vooral ook rekening gehouden met de werkruimte voor het tellen van de stemmen, zodat na sluiting voldoende ruimte is om op afstand van elkaar de stemmen correct te tellen.

Ondanks de maatregelen die genomen worden hebben vier zorginstellingen en twee scholen vanwege het risico op besmetting besloten deze keer hun locatie niet beschikbaar te stellen. Door nieuwbouw van het gemeentehuis in Hoogezand en een brand in het hof van Scharmer zijn deze locaties niet beschikbaar. Hierdoor moesten in totaal tien nieuwe stemlocaties worden gezocht. Die zijn gelukkig ook gevonden waardoor wij met hetzelfde aantal stembureaus (32) kunnen deelnemen aan de verkiezingen als bij de herindeling en de Provinciale Statenverkiezingen in 2019.

Als extra geboden service hadden we met zorginstellingen afgestemd voor het huisvesten van een stembureau waar, gedurende enkele uren op de verkiezingsdag, alleen de bewoners hun stem kunnen uitbrengen. Uiteindelijk waren er twee instellingen die hier gebruik van wilden maken, maar gezien de laatste ontwikkelingen is ook door hen besloten deze vorm niet in stand te houden. Voor bewoners in zorginstellingen geldt dat ze kunnen stemmen via briefstemmen, volmacht of uiteraard bij het dichtstbijzijnde stemlokaal.

Vervroegd stemmen en briefstemmen

Op basis van het aantal kiesgerechtigden telt onze gemeente vier zogenoemde vervroegde stembureaus waar gedurende drie dagen, op 15, 16 en 17 maart, gestemd kan worden. Alle kiezers van 70 jaar en ouder krijgen daarnaast de mogelijkheid hun stem via briefstemmen uit te brengen en per post op te sturen. Voor degene die zijn of haar stem persoonlijk wil afgeven worden drie afgiftepunten ingesteld die de hele week van maandag 10 maart tot en met vrijdag 14 maart en op 15, 16 en 17 maart geopend zijn.

Het klinkt eenvoudig. Men ontvangt via de post een stembiljet, dat ze in een bijgevoegde retourenvelop kunnen terugsturen of afgeven op speciale afgiftepunten. Voor stemgerechtigden is het dat ook zeker, maar de organisatie eromheen vraagt veel aandacht. In onze gemeente is er sprake van circa 10.000 mogelijke briefstemmers. De voorspelling is dat 30-40% gebruik gaat maken van briefstemmen. Dat zijn in onze gemeente 3000 of 4000 stemmen. Dit onderdeel wordt aan de hand van een apart draaiboek vormgegeven, maar we kunnen melden dat de voorbereidingen voorspoedig lopen.

Daarnaast kunnen (kwetsbare) personen altijd iemand machtigen om namens hen te stemmen. We verwachten dat meer mensen dat zullen doen dan andere verkiezingsjaren. Eerder is al wettelijk geregeld dat stemgerechtigden maximaal drie machtigingen mogen ontvangen. Normaal zijn dat er twee.

Stembureauleden

Gedurende de voorbereidingen hadden we de verwachting dat het werven van stembureauleden een probleem zou kunnen worden. Niet iedereen zou zich prettig kunnen voelen bij de situatie, ondanks alle (hygiëne) maatregelen die genomen worden. De praktijk blijkt in onze gemeente gelukkig weerbarstig te zijn. Vele stembureauleden zetten zich weer graag in voor deze periode en mede door ook de landelijke aandacht voor dit onderwerp, zijn er nog vele extra aanmeldingen binnen gekomen. Alle stembureaus kunnen we nu bezetten mét extra menskracht als

gastheer/gastvrouw. Daarnaast is er een ruime reservelijst opgesteld, omdat de kans op uitval nog altijd groot is.

In februari 2021 nemen alle stembureauleden deel aan een verplichte e-learning module en afsluitend examen. De actuele kennis wordt bijgebracht of vergroot om leden goed voorbereid aan de slag te laten gaan. Helaas moeten we in deze tijd een minder persoonlijke digitale werkvorm aanbieden. Er wordt nog gezocht naar een interactieve manier om toch een persoonlijk (dank)woord aan de stembureauleden te richten.

Communicatie, drukwerk, verkiezingsborden, verkiezingsmaterialen

Op de (nieuwe) gemeentelijke website zijn alle onderwerpen over verkiezingen geplaatst. Hier en daar moet nog een aanvulling komen. Wanneer alle informatie vanuit het Rijk binnen is, zal dit geplaatst worden. Onder andere de exacte uitwerking van de COVID-maatregelen en beschrijving van briefstemmen voor 70+ers is hier onderdeel van.

Al het benodigde drukwerk is besteld. Denk hierbij aan de verkiezingsborden en benodigdheden voor aanpassingen stembureaus. Stemgerechtigden krijgen persoonlijk een rood potlood bij binnenkomst in het stembureau die men in bezit mag houden.

In verband met de corona-maatregelen worden gemeenten gecompenseerd voor de extra kosten die we maken. Er moeten immers meer en andere materialen aangeschaft worden. De gemeente Midden-Groningen heeft een bedrag van €84.000 ontvangen ter compensatie.

Vervolg

Onlangs hebben we nog een prettige afstemming gehad met de organisatie achter de herindelingsverkiezing van de gemeente Eemsdelta. Organisatorisch hoeven we het wiel namelijk niet opnieuw uit te vinden. We kregen enerzijds een bevestiging dat de voorbereidingen voorspoedig verlopen, anderzijds gaf het vernieuwde inspiratie om in deze lastige periode de organisatie rond te krijgen.

Op dit moment gaan we gestaag verder met alle voorbereidingen. Uiteraard is het ook voor ons afwachten welke keuzes nog gemaakt worden vanuit het Rijk. We gaan er van uit dat 15, 16 en 17 maart de verkiezingen door gaan. Mocht er uiteindelijk wel sprake zijn van uitstel, dan zullen we daar flexibel op kunnen acteren.

Mochten er tussentijds vragen of opmerkingen zijn van uw kant, stel ze gerust via verkiezingen@midden-groningen.nl.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen

A. Hoogendoorn
Burgemeester

H.J.W. Mulder
Gemeentesecretaris